

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita B. Francisci Xaverii

Torsellini, Orazio

Coloniae Agrippinae, 1610

VI. Amboinios reuisit, atque omni ope iuuat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42323

bellantibus, Diuinam opem conciliarat; ut, cuius belli fautor extiterat, præcipuus quoque existeret adiutor.

CAPVT VI.

Amboinios reuifit, atq; omni ope iuuat.

*Vaticina-
tio.*

INTERIM Christiana in Ternate in-
sula fatis aucta stabilitaq;. Amboinum
repetiit, renaugaturus in Indiam; ac So-
cietatem, cui præerat, nouorum aduentu
fociorum fatis iam auctam longo inter-
uallo reuifurus. In medio cursu vectori-
bus hilariter inter se colloquentibus;
Franciscus è concessu repente exiliens,
summo impetu atque angore animi ex-
clamat: IESV bone, quid hoc est? illi ho-
minem occidunt. Confesti cæteri, rei no-
uitate permoti, ad Xauerium accurrere:
quid tandem rei sit, percontari. Tum ille,
cùm ad sese rediisset; re dissimulata, ni-
hil esse respondit: seque in eorum cœ-
tum comiter sessum recepit, perinde se
gerens, quasi nihil ipse aut fecisset insoli-
tum, aut dixisset. Cæterùm res ab illo ce-
lata, paruo intermisso spatio, patefacta
est. Ut nauis ad Amboinum appulit, com-
periunt Lusitanum hominem ibi à præ-
donibus interfectum, eo ipso tempore;
quo

quo Xauerij clamor ad eorum aures acci-
 derat in nauī. Erant in portu Amboini Lu-
 sitanorum onerariæ quatuor. Franciscus
 igitur, caritate ardens, rationem iniit in-
 colas pariter atque aduenas quàm maxi-
 mē iuuandi, quoad facultas nauigandi in
 Indiam foret. Itaque siue paupertatis stu-
 dio, siue portus vicinitatem secutus, in i-
 pso littore sibi ac socio medicum è stra-
 mentis extruit casam. Huic eodem opere
 sacram ædiculam adijcit, vbi nautis &
 classiariis Confessionis & Eucharistiæ
 Sacramenta ministraret. Opere absolu-
 to, in iis quæ dixi officijs assiduus erat.
 plures quoque capitali odio dissidentes
 adducebat ad pacem. Aegrorū præcipuè
 cōmodis & scilicet saluti seruiebat: quo
 in numero vnus erat grauissimo implici-
 tus morbo; hunc non prius Xauerius
 quàm vita ipsa deseruit. Igitur vt is in
 Francisci complexu spiritum vitæ extre-
 mum edit; ille flens ingentes Deo lau-
 des gratesque egit, quòd, si nihil aliud, ad
 miseri illius salutem in Amboinum in
 tempore reuertisset. Inde Christianorum
 vicos impigre lustrans, baptizauit infan-
 tes, rudes Christianis præceptis imbuit,
 haud minore cum fructu quàm labore.
 Concionibus insuper populum à vitiis
 deterrere, ad honestatem pietatemque
 impel-

*Casam sibi
 extruit
 in littore.*

*Assiduit
 apud æ-
 gros.*

*Amboini-
orum in
Franciscū
amor.*

impellere institit. Quam porrò carus & acceptus summis iuxta & infimis esset, digressus ostendit. Vigesimo quam venerat die Xaverius id ipsum providens, ut populi complorationem, qualem Ternate nuper expertus erat, in discessu vitaret, silentio de media nocte nauem conscendere parabat. Sed, ut difficile est amantes fallere, consilio eius deprehenso, noctu concurritur ad portum. Repentè ingens virorum, mulierum, puerorum, feruorum cum ploratu clamor exoritur, suam orbitatem ac solitudinem lamentantium, talemque virum ac patrem ab se diuelli & abrumpi querentium. quibus ille querelis nocturnoque tactus gemitu, obortis lacrymis, dum flentes figillatim amplexans solatur, ægre sanè ab inhaerentibus sibi, tanquam à visceribus suis, auelli potuit. Ad postremum, exorato Sacerdote quodam, ut per binas illis horas quotidie operam daret in exercendo catechismo, omnes dimisit, monitos, ut Christianæ doctrinæ exercitationē haud segniter vrgerent. Aderat iam tempus profectionis: cumque essent multæ Lusitanorum naues ad iter paratæ, Xaverius in regiam inuitabatur, quæ permultos vehibat eius studiosos amicosque. Ille tamen sapius enixiusque inuitatus, constanter

stantei abnuebat. Nauarcho causam cur tantopere recusaret roganti, haud dubiè futura diuinitus præfagiens animo, per-
 timescere se ait, ne quid onerariæ illi in itinere accideret incommodi, nèue ab eis diuina maiestas alicuius delicti expeteret pœnas. Nec vanus is metus fuit. Nauis illa deinde aduersa tempestate ad scopulum appulsa penè deperiit. Cæterùm diuinitus (deprecatione fortasse Xauerij) præsentis naufragio erepta, diu tenuit cursum. Inde transuerso maris impetu vastas in syrtes acta penitus inhæsit: iamq; non solum onerariæ, verumetiam vectorum salus complorata erat; eùm in pari periculo parem Dei vices alternantis opem experta, perruptis maris æstu syrtibus euadit innoxia. Franciscus autem ipse, qui aliena incommoda præfagierat, prospera navigatione vsus, quò intenderat, sine vlla offensione peruénit. Malacam tenuit anno huius sæculi.

X L V I I.

* *
*

CAPVT

*Præfagien-
tis animi
diuinitio.*